

2. ex. ř. neplatí pro exekuční tituly uvedené v § 1 čís. 13 ex. ř., neboť se zmiňuje jen o exekučních titulech, uvedených v § 1 čís. 8, 10 až 12 a 14 ex. ř. (srv. k tomu na př. také rozhodnutí čís. 4070 a 4095 sb. n. s. a Právník 1925, str. 125). Ale i kdyby bylo takové doložky třeba, byla v tomto případě purkmistrovským úřadem na výkaz nedoplatků připojena a jest povolán k potvrzení vykonatelnosti podle § 54, odst. 2. ex. ř. onen úřad, jenž nález nebo nařízení vydal, t. j. v tomto případě podle § 44 zák. čís. 329/21 zase starosta obce, který poplatky předpisuje a dobývá.

Poněvadž pak soudu exekuci povolujícímu nepřísluší zkoumati správnost výkazu nedoplatků po stránce obsahové (srv. rozhodnutí čís. 4095 sb. n. s. a Právník 1925 str. 360) právem první soud povolil exekuci na svršky také k vydobytí poplatků jatečních.

Rozhodnutí nejvyš. soudu ze dne 4. dubna 1928 č. j. R I. 209-212/28-2. Václav Cícha.

K vyvlastňovacímu zákonu železničnímu ze dne 18. února 1878 č. 30 ř. z. a zákonům na něm spočívajícím. Nepřípustno přibrati důvěrníky místo znalců. Vyšetření ceny v krajině běžné ze sbírky listin dlužno i v tomto řízení, třeba že cit. zákon pomůcky této ještě nezná, ale nestačí, aby soudce místo vyšetření odvolal se na svou znalost cen těch. Přes předpis § 24 dlužno přibrati znalce v seznamu vrchního soudu nezanesené, když znalci v něm zanesení neovládají danou otázku. K objevivší se nezpůsobilosti znalce přihlíží soud ex offio, tedy i když strana námitku ve lhůtě § 24 odst. 3. zmeškala. Náhrada škody, když vyvlastněním zne-možněn vyvlastněnci výdělečný podnik. Příklad, kdy dáti sluší směrnice pro doplnění řízení i ve prospěch strany, jež dovolací stížností nepodala.

Nejvyšší soud dovolací stížnosti vyvlastněnce do rozhodnutí rekursního soudu, jímž usnesení prvního soudce stanovící odškodné za pozemky k účelům labské regulace vyvlastněné na stížnost obou stran zrušeno, nevyhověl, a to z těchto důvodů, jimiž dány směrnice pro nařízené doplnění řízení:

Především dlužno si uvědomiti význam předpisu § 24 zákona ze dne 18. února 1878 č. 30 ř. z., kterýž zákon tu podle § 13 a § 1 lit. c) a 5 zákona ze dne 11. června 1901 č. 66 ř. z. platí. Citovaný § 24 totiž předpisuje, že soud všecky rozhodné

poměry vyšetří na místě samém s převzetím tří znalců, které vezme ze seznamu vrchním soudem pořízeného.

To první soudce učinil, ale vytýká se mu, že přivzal ještě dva znalce jiné, jednoho pro budovy a druhého pro chov vepřového dobytka a pak slyšel dva důvěrníky, jichž mínění se přidržel.

Nejprv co se týče těchto důvěrníků. Jest rozdíl mezi znalcem a důvěrníkem. Znalec podle § 1299 a 1300 obč. zák. ručí náhradou škody za nesprávné dobrozdání, což však o pouhém důvěrníku předepsáno není. Důvěrník ručil by nejvýše za vědomou nesprávnost (§ 1300 druhá věta obč. zák. obdobně), tedy za zlý úmysl, leda že by se mu podle zásady § 1324 obč. zák. (*lata culpa dolus est*) přiřkla za vinu i hrubá nedbalost, kdežto znalec ručí podle citovaných předpisů za zavinění každé, tedy i za lehké nedopatření. Znalec tedy, jestliže se nevyzná dokonale v otázce, o níž jde, musí to upřímně vyznat a znalectví odmítnout. Ovšem podle předpisu § 1299 obč. zák. platí něco podobného z části i o důvěrnících, avšak jen když bez pilné potřeby úřad ten přijali, a mimo to ručí jen podílně, když ten, kdo je povolal, o jejich nedostatečnosti věděl.

První soudce povolal důvěrníky vedle zákonných znalců proto, že prý má ze své ostatní soudcovské činnosti, zejména ze svého úřadu jako knihovní soudce vědomost o tom, že se pozemky prodávaly v těch místech mnohem dražší, než co nyní znalci za vyvlastněné pozemky stěžovatelům přiznali, že tedy znalci nejsou dostatečně informováni, a přiznal proto potom vyšší cenu důvěrníky udanou. To ale vzhledem k menší míře odpovědnosti důvěrnické neodpovídá zákonu, ježto neodpovídá zárukám, jež zákon žádá, ale nebylo toho také ani potřebí. Měl-li první soudce zkušenosti, že prodejní ceny jsou vyšší než ceny znalci přiznané, tedy měl tyto vyšší ceny sice vzíti podle § 2 č. 6 nesp. pat. v úvahu, avšak měl je doložit z příslušných soudních spisů, zejména ze sbírky listin, chovaných v knihách pozemkových. To je zajisté přípustno. Zákon ze dne 18. února 1878 č. 30 ř. z. nepraví o tom sice ničeho, ale to proto, že jest to zákon jakkoli na svou dobu velmi dokonalý, nyní přece již poněkud zastaralý a novějším zákonodárstvím tedy poněkud předstižen. Tak § 8 zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům č. 319 z r. 1919 a již před tím § 5 cís. nař. o stavebách výhod požívajících (č. 284/1914) kladou hlavní důraz na ceny, jež se v té krajině toho času platily, a jest podle citovaného § 8 v řízení drobnopachtýřském dokonce možno s vyšetřením těchto cen se spokojiti a znalce vůbec nepřivzít. Ježto však soudce

podle § 24 cit. zák. č. 30/1878 má vyšetřiti všecky okolnosti pro stanovení odškodného směrodatné, což ostatně předepsáno už i v § 2 č. 5 nesp. pat., nejen může, ale dokonce i má vyšetřiti, tedy zejména i ceny v té krajině v tom čase běžné, ale při tom se nesmí, kteráž chyba se v řízení drobnopachtýřském často děla, spokojiti s udáním znalců, že běžné byly ty a ty ceny, nýbrž musí si data o nich opatřiti sám z příslušných spisů, protože jedině to je spolehlivé. To tedy měl prvý soudce učiniti a to přehlédli i rekursní soud, když myslí, že by byl vázán na rozhodnutí první stolice, když jemu samému běžné ceny nejsou známy, vždyť si je mohl dáti sám z knih vyšetřiti. Důvěrníci tedy odpadnou a místo nich nastoupí toto vyšetření.

Jiná je otázka, může-li soud přibrati i jiné znalce, než znalce v seznamu vrchního soudu uvedené. O tom také zákon výslovného ustanovení nemá a kategorický jeho předpis nyní ve znění zákona z 8. února 1921 č. 59 sb., že se musí přivzítí tři znalci z úředního seznamu, by se zdál nasvědčovati mínění zápornému. Ale to by byla vážná a osudná mýlka, neboť není záruky, že znalci v seznamu uvedení mají potřebné dokonalé znalosti pro každý případ, a když by tedy vskutku takový případ nastal, že by pro daný předmět znalostí potřebných neměli, nastal by pravý opak toho, co zákon intenduje, t. j. rozhodovali by místo znalců nezalci, což je tak absurdní, že to zákonu za úmysl imputovati nelze. A vskutku samému zákonu možnost nedostatečnosti úředních znalců na mysli tane, jenže tu myšlenku pevně nezachytil, nepromyslel a otázku nepropracoval. Pravíť v témž § 24 odst. 3, že strany mohou činiti námitky proti způsobilosti znalců a že do počátku šetření a dodává, že námitky tyto, zdají-li se soudu hodnověrný, mají býti z úřední povinnosti *uváženy*. Srovnáme-li předpis tento s obdobným předpisem § 355 c. ř. s., kde však nejde o způsobilost věcnou, ježto ta otázka jest vyřízena již jeho jmenováním (§ 353 c. ř. s.), nýbrž o podjatost osobní, tedy shledáme, že nemá žádné sankce, nestanoví preklusi na obmeškání (*lex imperfecta*). Mohlo by se sice říci, že to má důvod svůj v tom, že zde je to řízení nesporné a věc neběře se tedy tak přísně jako v řízení sporném. Jsouť i v oprávněném stadiu novoty v řízení nesporném dovoleny (§ 10 nesp. pat.), kdežto v řízení sporném jsou vyloučeny. Ale je ještě jiné stanovisko možné, o čemž níže. Ještě důležitější však se zdá věta druhá, že na námitku nedostatečnosti znalcovy má se vzítí zřetel z »úřední povinnosti«, či »z úředního počínu«, zdá-li se soudu věrohodna. Chápeme-li to podle smyslu technické řeči právnické, tedy v tom je odpor, neboť na každou námitku ovšem vždy

dlužno bráti zřetel, ale nikdy ne *ex offio*, neboť to právě jsou protivy: námitka a zřetel *ex offio*. Že námitku sluší respektovati, praví již předpis prvý, když stanoví, že strana je oprávněna ji činiti. Patrně tedy předpis chce říci něco jiného, totiž to, že k nedostatečnosti úředního znalce jest přihlédnouti z úřední povinnosti — tedy i bez námitky — jeví-li se nedostatečnost ta soudci důvodnou, to jest má příčinu o způsobilosti znalcově pochybovati. Nejlépe tedy vyložíme § 24 odst. 3. v ten rozum, že sice strana má právo činiti námitky proti způsobilosti znalců, kam by spadala i podjatost, jen až do počátku vyšetřování, avšak že soudce, objeví-li se později důvodné pŕtahy proti znalcově způsobilosti, hledí k nim *ex offio*, takže jednak zájem stran jest touto povinností soudce kryt a jednak soudci zase umožněno bezdůvodných návrhů stran po začátku vyšetřování činěných nedbati.

Jestliže však se objeví, že znalci z úředního seznamu jmenovaní nejsou vůbec anebo ne dokonale způsobilí pro daný předmět, a že také ani ostatní v úředním seznamu uvedení znalci pro předmět ten podle jeho povahy a jejich povolání nevyhovují, nezbuďe mu nic jiného, než aby vybral způsobilé znalce z řad mimo seznam, a to platí i pro případ, že úřední znalci jsou pro předmět zásadně způsobilí a nemají toliko schopnosti zodpověděti určitou zvláštní otázku, na př. v daném případě otázku chovu vepřového dobytka; v takových případech soudce jmenuje znalce úřední ze seznamu a přibere specialistu pro takovou zvláštní otázku z řad expertů mimo seznam. V tom tedy direktivy rekursního soudu vykazují rovněž mezeru.

„Avšak co se týče škody vyvlastněnců, vyplývající z toho, že po odstoupení vyvlastněných pozemků musejí omeziti svůj chov vepřového dobytka, který na usedlosti zavedli, musí nařed vyšetřeny a zjištěny býti všechny momenty rozhodné pro posouzení otázky, zda-li stěžovatelům za toto omezení vůbec nějaká náhrada přísluší, zda-li tu totiž není výluka podle § 7 odst. 1. cit. zák. č. 30/1878. Tento sice předpisuje jen tolik, že nesmí bráno býti žádného zřetele na poměry, o nichž zřejmo, že vyvolány byly v úmyslu zvýšiti nároky na odškodnění, a zachycuje tedy jen investice učiněné v úmyslu malefidním. V našem případě tvrdí stěžovatelé, že oni již v SHS., kde usazení byli, než statek, o nějž jde, koupili, provozovali chov vepřů a v tomto podniku zde nyní jen pokračují, a znalec ředitel B. prohlásil hospodářství to v tomto statku nejen za výhodné, nýbrž přímo hospodářsky nutné, mají-li budovy statku býti náležitě zužitkovány. Je-li tomu vše tak, tedy by nešlo o žádný špatný úmysl, vypočtený jen na zkrácení strany vyvlastňující, avšak

strana vyvlastňující tvrdí, že stěžovatel byl ještě před tím, než usedlost s manželkou koupil, od ředitelství informován jasně o tom, jak dalece dotkne se regulační projekt labský a tudíž vyvlastnění této jimi potomně získané usedlosti (l. 15.). Kdyby toto bylo pravdou, pak ovšem by tu nebylo, když stěžovatelé přes to usedlost získali, ač věděli, že vyvlastnění nastane, sice přímo zlého úmyslu, ale přece zřejmá lehkomyšlnost, když usedlost koupili, ač věděli, že hospodářský podnik chovu vepřů nebudou moci provozovati v tom měřítku, jako kdyby tu regulačního projektu a tudíž vyvlastnění nebylo, i vrhli se tedy do podniku na vlastní risiko a nikoli nesmějí žádati, aby to šlo na vrub regulace, jinými slovy platí i tu zásada, že taková přímo svévole rovná se zlému úmyslu, což se úplně srovnává s celým naším právním řádem, který nejen že hrubou nedbalost klade na roveň dolu § 1324, 133 a j. obč. zák.), nýbrž druhdy svévoli dokonce škodolibosti rovná a za zlé zbarvení dolu pokládá (§ 1331 obč. zák.). Ale ovšem stěžovatelé přiznávajíce teprve nyní v dovolací stížnosti, že jim již před koupí usedlosti bylo sice známo (jinak ve stížnosti ke krajskému soudu), že labskou regulací bude část pozemků této usedlosti zabrána, tvrdí, že se tehdaž jednalo jen o rozsah nepatrný, t. j. pouze o okraj pozemkového komplexu, a sice že jim to tvrdil jich předchůdce v držení, od něhož koupili. Bude tedy třeba stav věci v příčině této vědomosti vyšetřiti a podle výsledku zjištění usouditi, zda a v jaké míře musili stěžovatelé při koupi s vyvlastněním počítati a podle toho rozhodnouti, zda a v jakém objemu jim odškodnění za tuto újmu přísluší čili nic. Ovšem třeba šlo o sporné otázky skutkové, musí se zjištění státi v cestě nesporné, nelzež užiti § 2 č. 7 nesp. pat. a věc na pořad práva odkázati, protože § 30 posl. odst. zákona č. 30/1878 pořad práva apodikticky vylučuje, ať jde o jakýkoli nárok na odškodnění z příčiny vyvlastnění, tedy třeba i o otázku našeho § 7 téhož zákona.

Podle § 25 cit. zák. jsou znalci povinni: skutkové předpoklady, na nichž úsudek jejich spočívá, jakož i ostatní základy svého výpočtu ceny udati a zejména mají odděleně vypočísti znehodnocení zbytku, a podle § 28 má je soudce upozorniti na všechny námítky a připomínky stran, aby je mohli do ohledu vzíti, t. j. má je k zodpovědění jich přidržeti. Bývá tu obyčejně zvykem, že když znalci posudek svůj podali, soudce ustanoví rok, aby strany mohly dotázky znalcům klásti. To se v tomto případě nestalo, a tak došlo k tomu, že finanční prokuratura to, co by byla měla uplatniti ve formě dotázek, uplatnila teprve jako body stížnosti ke krajskému soudu, což se zvláště týče

položek V.—VIII. usnesení prvního soudce, a rekursní soud se ani těmi body nezabýval, vyřídív obě stížnosti toliko sumárně. Ježto to nejsou čiré právní otázky, protože do nich zahrávají i zásady hospodářské, bude třeba námitky stížnosti té, ježto novoty jsou vůbec dovoleny (§ 10 nesp. pat.), a to zvláště zde, kde řízení je neúplné — znalcům předložiti; což podotknouti bylo přes to, že finanční prokuratura dovolací stížnosti nepodala, neboť o řádné vyšetření věci musí se soud postarati z úřední povinnosti (§ 2 č. 5 nesp. pat.).

Konečně dlužno doložiti, že odškodné určuje soudce a nikoli znalci, že tedy i posudek znalců je mu pouze pomůckou při jeho stanovení (§ 30 zák. č. 30/1878).

Tím jsou nižším stolicím dány jasné a vyčerpávající direktivy pro řízení, jež ještě konati třeba bude.

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 9. srpna 1927
č. j. R I 670/27-I. A. H—k.

Výroční zpráva

o činnosti Právnícké jednoty za rok 1927 podaná na řádné valné hromadě dne 24. května 1928.

Valné hromadě předsedal starostův náměstek doc. Dr. Václav J o a c h i m, sekční šéf v ministerstvu vnitra, který omluvil nepřítomnost páně starostovu. Zahájiv valnou hromadu, uvítal přítomné a věnoval posmrtnou vzpomínku zemřelým členům Jednoty, a to: Dr. Leopoldu K a t z o v i, advokátu v Praze; Dr. Františku L o k a y o v i, advokátu v Karlíně; Dr. Janu U c h y t i l o v i, řediteli okresního výboru na Král. Vinohradech; Dr. Bedřichu L i n h a r t o v i, emer. advokátu v Praze; Dr. Janu V o n d r á č k o v i, presidentu zemského trestního soudu v Praze; Dr. Jaroslavu F r a ň k o v i, senátnímu presidentu Nejvyššího správního soudu v Praze, a Hynkovi F ü g n e r o v i, notáři v Klatovech.

Přítomní vyslechli tento projev stojíce.

Poté udělil předsedající slovo II. jednateři Dr. Bohumilu K u č e r o v i, aby přednesl nejprve zprávu j e d n a t e l s k o u :

Jako jiná léta, tak i v minulém správním roce soustředila Právnícká jednota svou činnost v přednáškách, jež dosáhly počtu 12. Při výběru přednášek bylo k tomu hleděno, aby v nich došly pozornosti rozmanité právní otázky jak z práva vnitrostátního, tak i mezinárodního.

Jakkoli bylo proti r. 1926 konáno v uplynulém roce o 4